

Statstjenestemennenes ansvar idag.

Norge er i krig med Tyskland. Landet har bare en lovlig regjering, nemlig regjeringen i London under ledelse av H.M. kong Haakon. Quislings "nasjonale regjering" har ingen hjemmel i norsk forfatning og ennå mindre noen fullmakt fra det norske folk. Den støtter seg utelukkende på okkupasjonsmakten og er i virkeligheten bare et redskap for denne. De "lover" og andre bestemmelser som den utferdiger er å betrakte som tyske maktbud, og har følgelig ingen gyldighet med mindre de faller innenfor den ramme som folkeretten trekker opp for en okkupants myndighet. I denne forbindelse er det særlig viktig å være oppmerksom på regelen i art. 43 i Haager-konvensjonens landkrigsreglement, hvorefter gjeldende lov i landet skal respekteres så langt det ikke foreligger "absolutte hindringer" for det.

Disse elementære sannheter er gang på gang blitt presisert, men kan ikke sies for ofte. Og for oss offentlige tjenestemenn er det ikke nok at vi rent teoretisk er klar over det rette forhold. Som medarbeidere i administrasjonsapparatet har vi en meget utsatt stilling; Hvis vi ikke så å si hver time på dagen er på vakt, vil vi kunne komme til å medvirke til fiendtlige anslag mot vårt eget land. Ingen har bebreidet oss at vi etter okkupasjonen ble på vår post. Tvert imot er det med regjeringens fulle godkjenning at vi har fortsatt i våre stillinger under fiendtlige besettelse av landet. Det er jo også klarligvis i landets interesse at nasjonalsinnede og ansvarsbevisste menn tar del i den forfatning som er nødvendig under okkupasjonen, og som okkupasjonsmakten foretar innen folkerettens ramme. Dette hensyn er ikke i strid med parolen om blokade av offentlige stillinger. Denne parolen tar nettopp sikte på å motvirke at gode nordmenn blir fjernet fra administrasjonen til fordel for nasister eller andre som er villige til å gå fiendens ærend under utøvelsen av sin myndighet. Men vi må være klar over at parolen ikke er gitt spesielt av hensyn til våre interesser - for å sikre vårt utkomme eller trygge oss mot å bli utkalt til "nasjonal arbeidsinnsats". Dette har ikke vi mer krav på enn våre landsmenn i andre yrkesgrupper. Når vi faktisk nyter en særbeskyttelse her, er det en selv-sagt forutsetning at vi på vår side inntar en holdning som er strengt i samsvar med vår stilling som norske tjenestemenn, og som vi kan forsvare både overfor vår lovlige regjering og vår egen samvittighet. Vår troskapsplikt overfor landets Konge og regjering består fullt ut, og har vi i en gitt situasjon anledning til å handle til fordel for landets virkelige interesser, plikter vi å gjøre dette, selv om vi dermed må opptre i strid med de instruksjoner som makthaverne har gitt for vårt arbeide idag. Under sin okkupasjon av Norge har tyskerne som alle vet gjort seg skyldig i de mest kyniske folkerettsbrudd, og vi skylder dem ingen lojalitet - hverken den eller deres hjelpere i den norske forreder-regjering. For enkelte tjenestemenn har det visstnok vært vanskelig å vende seg til denne tanken. Loyalteten ligger den norske statstjener i blodet; og vel og bra er det. Men lojalitet idag er en svakhet, og ikke en styrke, hvis den gir seg utslag i en instinktiv lydighetsfølelse overfor de sittende makthavere. Ingen som idag har undlatt å gjøre sin plikt, kan unnskyldes seg med at han har handlet "etter ordre". Det lar seg ikke nekte at det i administrasjonen finnes nasister - riktignok ikke mange - som ved å innta en forsiktig holdning - og kanskje ved et vinnende vesen - har fått ord for å være "fornuftige" folk, og har klart å komme på talefot også med dem av sine underordnede som er gode nordmenn. Her er et faremoment tilstede, som alle plikter å være oppmerksom på. Hverken med det gode eller med det onde må norske tjenestemenn la seg forlede til å ta del i arbeidet mot sitt eget land. Det er neppe mulig å gi noen uttømmende retningslinjer for hvilke saker en tjenestemann må unnslå seg for å behandle idag. I bunn og grunn er det et samvittighets spørsmål, som enhver må avgjøre med seg selv - og på eget ansvar. Så meget er imidlertid klart, at vi ikke i noen form kan yte vår medvirking til tiltak som tar direkte sikte på å true vår nasjonale selvstendighet, hjelpe fienden

4
og norske statsborgere i saker som angår formues- og arbeidsrett. Og den norske stat og norske institusjoner faller innenfor domstolens kompetanseområde - det tyske rike og tyske offentlige institusjoner derimot ikke hvis de selv samtykker heri. Domstolen treffer sin avgjørelse etter norsk rett, ja det er sogar uttrykkelig bestemt at den tyske internasjonale rettsvesen ikke skal gjelde, hvis den skulle føre til anvendelse av norsk rett. Også tvangsfullbyrdelsen foregår etter tysk rett. - Etter alt hva man tidligere har sett fra det hold, forbauser det oss ikke at tyskerne selv på nåværende tidspunkt finner det formålstjenlig å komme med en forordning om dette innhold. Vi venter nå bare på en kommentar i nazipressen om at den til Norges frihet og selvstendighet o.s.v.

Den Kretsfengsel er nå i sin helhet rekvirert av tyskerne. Den 22. mai kl. 15.30 fikk direktøren ordre om at fengslet skulle være tomt for norske fanger innen kl. 24. Alle varetektsfanger og boteavsonere ble straks løslatt, tilsammen 35 mann, mens resten av belegget (45 mann) er overført til tysk barakke, hvor intet ordentlig utstyr finnes og hvor effektivt vakter er umulig. Fengselsmyndighetene har gjort oppmerksom på at rømminger vil bli stil må ventes.

De uønskede. Som eksempel på hvordan våre makthavere nyter enhver mulighet å mele sin egen kake, hitsetter vi nedenfor utdrag av et brev fra fylkesmann H. Petersen i Aust-Agder til likvidasjonskontoret for inndratte forfattere. Det gjelder jøden Dollers bo, hvor brukseier Fuhr, Grimstad, er likvidert. Etter først å ha gjort oppmerksom på at han allerede har tatt ut en del av et herreværelsemeublement, et helt spisestuemeublement samt et middagsrommebord for 12 personer m.v., fortsetter fylkesmannen:

"Med omsyn til flyglet sa Fuhr at dette skulle gå til en skole eller annen offentlig institusjon etter hva han hadde erfart av likvidasjonskontoret. Hvis dette er tilfelle kan saken lett la seg ordne på den måte at jeg kan innmitt private flygel istedenfor det som hørte til Dollers innbo og ønsker til fylkesmannsboligen. Mitt flygel er godt, men lakeringen er litt slitt på enkelte utsatte steder så det utmerket vil tjene sin hensikt i en skole eller annen institusjon bedre enn som representativt møbel i fylkesmannsbolig. --- Under mitt besøk i Grimstad i forrige uke ytret jeg ønske om å få to sett laken og en stor spisebords duk for 24 personer i nærvær hvis noe sådant var forhånden. Jeg skulle da komme nedover i løpende uke for nærmere å se etter når alt var utpakket. Imidlertid ser jeg at til at Jensens forlovede (J. er en frontkjemper på stedet. Red. anm.) har lagt beslag på alt tøy tross det sikkert var så meget at Jensens ville ha fått utstyrt selv om jeg fikk 2 par laken for skifte på gjesteværelset og en duk for representasjonsøyemed. Til slutt skal jeg tillate meg å opplyse at jeg er medlem av NS siden 1933. Heil og Sæl. H. Petersen kst."

Nasjonale arbeidsinnsats. Sosialdepartementet og minister Lippestad er i forfratt den videre befatning med utskrivningen til den nasjonale arbeidsinnsats. Antagelig for å understreke enn ytterligere dette tiltaks "nasjonale" karakter har nemlig ministerpresidenten oppnevnt fylkesmannen i Bergen og Hordaland til å overta ledelsen herav i egenskap av "fullmektig". Hr. Astrup har allerede tiltrådt sin nye stilling.

Direktoratet for arbeidsformidling. Som kontorsjef i direktoratet er nylig utnevnt Arne Ingvaldstad. Vi kjenner ikke I's faglige kvalifikasjoner for arbeidsformidlingen, men får håpe at de står i forhold til hans utrustning forevrig. Ingvaldstad uttalte han nemlig følgende om sin helsetilstand: "P.t. god. Jeg har fått 3/4 av mavesekken, tolvfingertarmen, galdeblæren, blindtarm, endetarm samt knust høyre ankel."

politisk kamp eller angriper "våpenforvaltning". Medvirking vil dette er straffbar som landsforræderi - uansett om den skjer etter ordre fra de sittende makthavere. Okkupasjonsmakten har etter folkeretten selv sagt ikke adgang til å forlange at tjenestemennene skal stille seg til disposisjon for tiltak som er rettet mot deres eget fedreland, og det er vår soleklare plikt å nekte enhver medvirkning til det. Trusler om avskjed utkalling til arbeidsinnsats - eller endog arrestasjon - må vi i denne forbindelse ikke la oss avskrekke av. De mest utpregede eksempler på tiltak av denne art er "den nasjonale arbeidsinnsats" og de forskjellige former for frivillig krigstjeneste. Ikke i noen form må norske tjenestemenn ta del i behandlingen av saker som direkte eller indirekte tar sikte på å fremme disse formål.

Tyskerne og nasistene er i høy grad oppmerksom på hvor viktig det er å få tjenestemennene i sin makt, og har gjort de forskjellige forsøk på å oppnå dette. Den vanlige taktikk er overrumplingsforsøk - rettet mot tjenestemennene i enkelte etater eller kontorer - i hensikt å få dem til å kompromittere seg, f.eks. ved underskrift på lojalitetserklæringer (som nylig i Kirkedep.) eller fremmøte på propagandamøter e.l. Har nasistene hell med seg i en enkelt slik aksjon, vil det bli benyttet til å spre forvirring og mistenksomhet innen hele administrasjonen. Disse aksjoner har hittil hatt fiasko over alt. Men nye anslag kan komme når som helst. Tjenestemennene må alltid være forberedt på å møte nye situasjoner, og ikke ved tvang eller overrumpling la seg forlede til skritt som de vil kunne komme til å angre hele livet.

Blokaden av offentlige stillinger er etterhvert blitt ganske effektiv. Besynderlig nok er det imidlertid tjenestemenn som står i den tro at de ansvarsløst kan medvirke ved besettelse av stillinger i sin etat bare de ikke søker selv. Det har f.eks. hendt at tjenestemenn har gjort de mest energiske anstrøngelser for å få besatt ledige stillinger ved sine kontorer og i den anledning gjort personlig henvendelse til utenforstående for å overtale dem til å påta seg hvervet. Ja dette har sogar forekommet i tilfelle hvor stillingen er blitt midlertidig ledig på grunn av at innehaveren er arrestert av politiske grunner. Disse tjenestemenn påtar seg et meget stort ansvar - både overfor hjemmefronten i sin alminnelighet og overfor dem som det måtte lykkes å få til å ta stillingen. De må nå omsider få øynene opp for at det idag er viktigere hensyn å ta enn det å holde arbeidet på kontoret ajour. Skjønt det burde være overflødig, finner vi derfor å burde innskjerpe følgende: Ingen tjenestemann må oppfordre noen til å ta ansettelse i offentlig tjeneste. Dette gjelder også vikariater og annet arbeid av rent midlertidig art.

Det sier seg selv at blokaden ikke bare rammer stillinger som er kunngjort ledige. Der må heller ikke treffes underhåndsordninger med sikte på å få en ledig stilling besatt eller midlertidig utfyllt, idet dette i tilfelle vil være en klar omgåelse av parolen.

Vi finner tilslutt å burde gjøre oppmerksom på at blokaden av offentlige stillinger også gjelder bistillinger.

Fylkesmennenes myndighet. I Nasjonal Samlings program pkt. 4 uttales bl.a. at "Fylkesmennenes stilling som organ for regjeringmakten skal styrkes". Dette kan i og for seg høres bra ut, men vi tror det skyter over målet når Innenriksdepartementet nå har utarbeidet et forslag, hvorefter så godt som alle offentlige etater er forutsatt å skulle underlegges fylkesmannen, som som også er ment å skulle treffe avgjørelser i en hel del saker som nå behandles under sentraladministrasjonen. Resultatet blir ganske sikkert at vi bare får et nytt - og unødvendig - mellomledd i en rekke saker, uten at noe er vunnet derved. Det er heppe denne form for fagstyre vårt land er tjent med og det er sikkert alt annet enn saklige motiver som ligger bak Innenriksdepartementets forslag. Resnikten er selvfølgelig at det vedtatte forordningen i enda større grad enn hittil skal tas politiske hensyn og at det må kunne nok fylkesmennene gjøre sin nytte. Vi kjenner til at forslagene som er bestemt motstand blant fagsjefene innen forskjellige etater.

Generalkonsul Dietrich Hildisch er av Reichskommissar oppnevnt som kommisjonær leder av De No Fa og Lilleborg-Fabriker A/S og oppbeholder i denne egenskap en godtgjørelse av kr. 100.000 pr. år. På en eller annen måte har han "glent" å ta dette beløp med i sin selvangivelse. Selv ligningssjefen i Oslo og ordfører Jensen syntes denne glemsomhet gikk for vidt, hvorfor Hildisch ble dobbeltlignet for de godt og vel to år han hittil har oppbåret denne godtgjørelse (eller nærmere bestemt for en inntekt av kr. 236.000). Ved personlig inngripen fra Ministerpresidenten frafalt med midlertidig dobbeltbeskatning. Det ble samtidig opplyst at H. har lovet å stille til disposisjon et beløp til et eller annet NS-formål, frontkjemperne e.l.

Rikstrykleværkets tilsynskontor i Bergen var etter eksplosjonsulykken lenge borte noget sterkt belastet med arbeid og det var ytterst vanskelig å skaffe den nødvendige kontorhjelp. Som et bidrag til den "nasjonale arbeidsinnsats" påla minister Lippestads arbeidskontor i Bergen en av Tilsynskontorets folk å ta arbeid som potetsorterer for Wehrmacht. På inntrengen henstilling om at vedkommende kontormann måtte få fortsette det absolutt livsviktige arbeid ved tilsynskontoret, svarte arbeidskontoret ganske kynisk at vedkommende "må oppta det ham pålagte arbeid for Wehrmacht Uten kunft. Når nærverende kontor har fått meddelelse om at arbeidet er opptatt vil anken bli behandlet".

Våre skoger. Den skrikende mangel på trematerialer er alminnelig kjent, skyldes at tyskerne forlanger 85 % av produksjonen, mens bare 15 % går til vårt eget bruk. Til gjengjeld burde en ha lov til å vente at det fra tysk side ble tatt visse forstmessige hensyn ved utnyttelsen av våre skoger. At så ikke er tilfelle viser nedenstående brev fra Reichskommissar, Abt lung Forst und Holzwirtschaft und Jagdwesen, til Forstmeister Prückner, datert 29. mars 1944, som vi har fått tilstillet fra en utenbys forbindelse. "Wie ich bereits wiederholt und eindeutig festgestellt habe, ist für das Mass der Abnutzung der norwegischen Wälder allein die Höhe des kriegswichtigen Bedarfs massgebend. Die Aufbringung des für die Kriegsführung notwendigen Holzes darf durch forstwirtschaftliche Gesichtspunkte keinesfalls beeinschränkt werden. Fragen der Nachhaltigkeit, der Waldpflege, ja der Erhaltung des Waldes überhaupt, spielen in der heutigen Zeit keine Rolle mehr. Selbst wenn Eingriffe zu einem dauernden Verlust an Waldboden mit allen Nachteilen für die Landeskultur und die norwegische Wirtschaft führen, sind sie trotzdem vorzunehmen, wenn ohne dies der Bedarf nicht gedeckt werden kann. Ich bitte Sie diesen Standpunkt vollinhaltlich zuzugeben und nicht nur gegenüber der norwegischen Seite zu vertreten und durchzusetzen, sondern ihn auch gegenüber Bedarfsträgern - insbesondere der Wehrmacht und der OT. - eindeutig zum Ausdruck zu bringen.

Ich bitte Sie daher, jede passende Gelegenheit zu benutzen, um hierüber völlige Klarheit zu schaffen. Die Bedarfsdeckung ist in Norwegen wegen kein forstliches Problem, ihr Ausmass ist lediglich von den vorhandenen Arbeitskräften und Transportmitteln abhängig. Ich mache Sie ausdrücklich dafür verantwortlich, dass jeder irgendwie verfügbare Stamm in den norwegischen Wäldern der Deckung des deutschen Kriegsbedarfes zugeführt wird. gez. Stalman.

Prisdirektør Bjørheim ble for kort tid siden arrestert i beruset tilstand og innbragt på Rådhusgaten politistasjon hvor han sov natten over i fyllearrasten. Det forlyder at han etter dette har søkt seg et ledig fra embetet med øyeblikkelig virkning. Han sitter imidlertid fremdeles i embetet, og det blir spennende å se om NS kan skaffe ny prisdirektør for sammenbruddet.

Handelsskolene. Næringsdepartementet har 30. mai 1944 kunngjort følgende at Gjennomføring av den nasjonale arbeidsinnsats: "Etter anmodning av Sosialdepartementet med eles at handelsskolene i Stor-Oslo fra høsten av ikke vil kunne regne med å få opptatt mannlige elever på over 17 år eller som fyller 17 år i løpet av 1944".

Norges Pelsdyrslags holdt nylig årsmøte hvor det innlöp telegram fra Næringsdepartementet om oppnevning av nytt styre og om at valg ikke måtte holdes. Årsmøtet besluttet å gå over til darsordenen og holdt valg på vanlig måte (stort sett gjenvalg), hvoretter Næringsdepartementet ble oversendt utskrift av møteprotokollen. - Dessverre er det ikke alle innen denne næringsgren som viser den samme gode holdning som Pelsdyrslags folk. Vi nevner f.eks. en viss herr v. Tscharnier i pelsfirmaet Nopela A/S, som av Næringsdepartementet er oppnevnt som "leder" av Norske Pelsgrossisters Landsforening. Han har bl.a. benyttet sin stilling til å skaffe seg uforholdsmessig store kvoter på auksjonene. Hvordan ena sakene går, v. Tscharnier klarer seg nok, han er nemlig fremdeles sveitsisk statsborger. Vi må uvilkårlig tenke på reven, som alltid sørger for å ha to utganger fra sin hule.

Den nasjonale arbeidsinnsats. Sjefen for en arbeidsleir i Nord-Norge, en hirdmann, er under strafforfølgning for i beruset tilstand å ha mishandlet en av de tvangsutskrevne. Den mishandlede er epileptiker og hadde av den grunn måttet forsømme sitt arbejde. Til straff ble han først slått i ansiktet og truet på livet med kniv av leirsjefen, som derpå bannt ham til en benk, drog klærne av han og pisket han med en lærrem over rygg og lår. Offeret ble i sin til uten vilere tatt av politiet på en restaurant i Oslo sammen med andre mannlige gjester, og derefter uten vilere sendt nordover på "nasjonal arbeidsinnsats". Tross at det var vitterlig for alle at han hadde epileptiske anfäll, slapp han ikke fri før etter nevnte episode.

Fylkesfører Axel Aass er innblandet i en større svartebørsaffære, bl.a. i forbindelse med kjøp av smør og margarin utenom rasjoneringen. Fylkesføreren er blandt dem som har torødet verst mot svartehandelen. Den samme Aass var for øvrig sterkt på tale som sjef for Næringsdepartementet ved siste ministerskifte, men hans kandidatur møtte av én eller annen grunn bestemt motstand hos tyskerne.

På grunn av ferietiden vil neste nr. av "Statstjenestemannen" først foreligge omkring midten av august - med mindre der skulle inntruffe ting som gjør det nødvendig å la høre fra oss før den tid. Vi ønsker våre lesere en god ferie.

-----oOo-----

Morderne. Atter har tyskerne - i samarbeid med de hjemlige nasister - begått en ugjerning så rå og umenneskelig at en vil virke som et sjokk på hele den siviliserte verden. Som hevn for drapet på statspolitistjef Warthinsen er det skutt ialt 33 mann - 33 nordmenn som ikke hadde det ringeste med drapet på Warthinsen å gjøre. Dødslistene omfattet som kjent ialt 34 personer, men en av de dømte - Stensrud - var en beryktet nasist og forbryter hvis navn ikke fortjener å nevnes i samme åndedrett som de øvriges. Av disse 33 er det på det rene at fire - nemlig høyesterettsadvokat C.F. Gjerdrum og J. Vislie, overlage Sathre og direktør Kaare Sundby - ble hentet i sine hjem om ettermiddagen samme dag som Warthinsen var skutt, og ble myrdet umiddelbart etterpå. Når tyskerne i sitt offisielle kommunike hevder at disse fire nordmenn ble dømt ved sardomsol for bestemte forbrytelser, da er det løgn - bevisst og åpenbar løgn. Forfalskningen er så gjennomsliktig at den neppe kan være beregnet på andre enn tyskernes eget publikum, og kan kanskje tas som uttrykk for at det selv i disse moralsk forkrøblede kretser ville reageres hvis den rette sammenheng ble kjent. Også vi nordmenn er blitt sløvet i krigens år. Det er jo heller ikke første gang tyskerne har myrdet uskyldige nordmenn i ren terrorhensikt. Allikevel opprøres vi i vårt innerste over det som er skjedd, vikrenkes i vårt menneskeverd ved tanken på at slikt kan utføres av vesener som sier seg å tilhøre samme art og rase som oss selv. At uddåden skulle tvinge oss til ettergivnehet i sluttkampen, er en tanke så absurd at den ikke kunne være unntanget av noe annet intellekt enn det tyske, med dens rent patologiske mangel på evne til å sette seg inn i høyere sjelsfunksjoner enn dem det selv-representerer. Tvert imot - vi kan ikke la være å spørre oss selv: hvor lenge skal vi rolig se på at disse vesener huserer som de vil her i landet og myrder de beste av våre landsmenn, hvor lenge skal vi måtte spille rollen som underkuede og lydige vasaller - uten å gripe til de midler som tross alt står til vår rådighet, og som vil bringe oss i åpen kamp på liv og død med undertrykkerne? Vi har disiplin nok til å vente til ordren kommer - om den kommer. Men hvis vi får ordren, da vil minnet om de 33 myrdede landsmenn stå som en fakkell i kampen - et samlingspunkt for alle gode krefter og en kilde til mot og hensynsløshet i oppgjøret med de skyldige. Dette skjønner tyskerne kanskje ikke. De anerkjenner jo ingen annen makt enn våpenmakten og forstår ikke annet språk enn våpenenes tale. Men glemmer de, at de tyske våpen ikke lenger behersker Europa? Er de klar over at deres fremfærd med stadig våknere samvittighet blir registrert av opinionen i de nøytrale land, at disse land ved sin holdning vil kunne påvirke krigens gang i ikke ubetydelig grad, og at den tyske våpenmakt betyr en stadig mindre trussel for de nøytrale stater når de skal bestemme sin politikk under krigens siste fase? Og har tyskerne ennå ikke gjort seg fortrolig med det faktum at store deler av deres eget land nå er okkupert av landets fiender - våre allierte? For hver nordmann som blir drept av tyskerne, har våre allierte makt vil å ta represalier overfor en tysker - eller flere. Går tyskerne ut fra som en selvfølge at våre alliertes høyere krigsmoral vil hindre at deres egne metoder blir anvendt på dem selv? Muligens har de i tilfelle rett i dette. Men kanskje også det syn nå vil trenge seg fram, at det er en dårlig moral som lar noe middel være uprøvet når det gjelder å sette en stopper for undermenneskenes mord på uskyldige borgere i de okkuperte land. Hvis tyskerne ikke har tatt denne mulighet i betraktning, skulle de iallfall ha grunn til å gjøre det nå, ettersom st dig større deler av deres eget land kommer i våre alliertes besittelse.

Forredernes lønn. Det går neppe en dag uten at nasipressen anslår sine mest høyopente strenger til lovprisning av våre såkalte "frontkjempere" - disse kjække, germanske gutter som ut fra de mest idealistiske motiver set er livet inn i kampen for fører, folk og fedreland. Det er jo riktig nok at det er med livet som innsats de herrer frontkjempere har meldt seg til

og norske statsborgere i saker som angår fornufts- og arbeidsrett. Og den norske stat og norske institusjoner fellor innenfor domstolens kompetensområde - det tyske rike og tyske offentlige institusjoner derimot - hvis de selv samtykker heri. Domstolen treffer sin avgjørelse etter rett, ja det er sogar uttrykkelig bestemt at den tyske internasjonale rettsrett ikke skal gjelde, hvis den skulle føre til anvendelse av norsk rett. Også tvangsfullbyrdelsen foregår etter tysk rett. - Etter alt hva man tidligere har sett fra det hold, forbauser det oss ikke at tyskerne selv på nåværende tidspunkt finner det formålstjenlig å komme med en forordning om dette innhold. Vi venter nå bare på en kommentar i nazipressen om at det til Norges frihet og selvstendighet o.s.v.

Kretsfengsel er nå i sin helhet rekvirert av tyskerne. Den 22. mai 1944 fikk direktøren ordre om at fengslat skulle være tømt for norske fanger innen kl. 24. Alle varatektsfanger og boteavsonere ble straks løslatt. Tilsammen 35 mann, mens resten av belagget (45 mann) er overført til tysk barakke, hvor intet ordentlig utstyr finnes og hvor effektivt vaktarbeid er umulig. Fengselsmyndighetene har gjort oppmerksom på at ramninger og stil må ventes.

Som eksempel på hvordan våre makthavere nytter enhver mulighet til å male sin egen kake, hitsetter vi nedenfor utdrag av et brev fra fylkesmann H. Petersen i Aust-Agder til likvidasjonskontoret for inndratt foretak. Det gjelder joden Dollars bo, hvor brukseier Fuhr, Grimstad, er likvidert. Etter først å ha gjort oppmerksom på at han allerede har tatt ut en del av et herreveralsemblem, et helt spisestueemblem samt et middagsbord med omgitt til flyglet sa Fuhr at dette skulle gå til en skole eller offentlig institusjon etter hva han hadde erfart av likvidasjonskontoret. Hvis dette er tilfelle kan saken lett la seg ordne på den måte at jeg inn mitt private flygel istedenfor det som herte til Dollars innbo og ønsker til fylkesmannsboligen. Mitt flygel er godt, med lakerin en del slitt på enkelte utsatte steder så det utmerket vil tjene sin hensikt i en skole eller annen institusjon bedre enn som representativt møbel i fylkesmannsbolig. --- Under mitt besøk i Grimstad i forrige uke ytre ønske om å få to sett laken og en stor spisebords duk for 24 personer forsvinner hvis noe sådant var forhånden. Jeg skulle da komme nedover i neste uke for nærmere å se etter når alt var utpakket. Imidlertid ser det ut til at Jensens forlovede (J. er en frontkjemper på stedet. Red. ann.) nå har beslag på alt tøy tross det sikkert var så meget at Jensens ville ha utstyrt selv om jeg fikk 2 par laken for skifte på gjesteværelset og duk for representasjonsoyemed. Til slutt skal jeg tillate meg å opplyse at jeg er medlem av NS siden 1933. Heil og Sæl. H. Petersen kst."

Nasjonale arbeidsinnsats. Sosialdepartementet og minister Lippestad er i forberedelse på å utarbeide en utskrivning til den nasjonale arbeidsinnsats. Antagelig for å understreke enn ytterligere dette tiltaks "nasjonale" karakter har nemlig ministerpresidenten oppnevnt fylkesmann i Bergen og Hordaland til å overta ledelsen herav i egenskap av "fullmektig". Hr. Astrup har allerede tiltrådt sin nye stilling.

Kontoret for arbeidsformidling. Som kontorsjef i direktoratet er nylig utnevnt Arne Ingvaldstad. Vi kjenner ikke I's faglige kvalifikasjoner for seg selv, men får høre at de står i forhold til hans utrustning forøvrig. Ingvaldstad uttalte han nemlig følgende om sin helsetilstand: "P.t. god. 3/4 av mavesekken, tolvfingertarmen, galdeblæren, blindtarm, endetarm samt knust høyre ankel."

Statstjenestemennenes ansvar idag.

Norge er i krig med Tyskland. Landet har bare en lovlige regjering, nemlig regjeringen i London under ledelse av H.M. kong Haakon. Qujlings "nasjonale regjering" har ingen hjemmel i norsk forfatning og ennå mindre noen fullmakt fra det norske folk. Den støtter seg utelukkende på okkupasjonsmakten og er i virkeligheten bare et redskap for denne. De "lover" og andre bestemmelser som den utferdiger er å betrakte som tyske maktbud, og har følgelig ingen gyldighet med mindre de faller innenfor den ramme som folkeretten trekker opp for en okkupants myndighet. I denne forbindelse er det særlig viktig å være oppmerksom på regelen i art. 43 i Haager-konvensjonens landkrigsreglement, hvorefter gjeldende lov i landet skal respekteres så langt det ikke foreligger "absolutte hindringer" for det.

Disse elementære sannheter er gang på gang blitt presisert, men kan ikke sies for ofte. Og for oss offentlige tjenestemenn er det ikke nok at vi rent teoretisk er klar over det rette forhold. Som medarbeidere i administrasjonsapparatet har vi en meget utsatt stilling; Hvis vi ikke så å så hver time på dagen er på vakt, vil vi kunne komme til å medvirke til fiendtlige anslag mot vårt eget land. Ingen har bebreidet oss at vi etter okkupasjonen ble på vår post. Tvert imot er det med regjeringens fulle godkjenning at vi har fortsatt i våre stillinger under fiendtlige besettelse av landet. Det er jo også klerligvis i landets interesse at nasjonalsinnede og ansvarelsbevisste menn tar del i den forfatning som er nødvendig under okkupasjonen, og som okkupasjonsmakten foretar innen folkerettens ramme. Dessuomvint er ikke i strid med parolen om blokade av offentlige stillinger. Denne parolen tar nettopp sikte på å motvirke at gode nordmenn blir fjernet fra administrasjonen til fordel for nasister eller andre som er villige til å gå fiendens ærend under utøvelsen av sin myndighet. Men vi må være klar over at parolen ikke er gitt spesielt av hensyn til våre interesser - for å sikre vårt utkomme eller trygge oss mot å bli utkalt til "nasjonal arbeidsinnsats". Dette har ikke vi mer krav på enn våre landsmenn i andre yrkesgrupper. Når vi faktisk nyter en særbeskyttelse her, er det en selv sagt forutsetning at vi på vår side inntar en holdning som er strengt i samsvar med vår stilling som norske tjenestemenn, og som vi kan forsvare både overfor vår lovlige regjering og vår egen samvittighet. Vår troskapsplikt overfor landets Konge og regjering består fullt ut, og har vi i en gitt situasjon anledning til å handle til fordel for landets virkelige interesser, plikter vi å gjøre dette, selv om vi dermed må opptre i strid med de instruksjoner som makthaverne har gitt for vårt arbeide idag. Under sin okkupasjon av Norge har tyskerne som alle vet gjort seg skyldig i de mest kyniske folkerettsbrudd, og vi skylder dem ingen loyalitet - hverken dem eller deres hjelpere i den norske forreder-regjering. For enkelte tjenestemenn har det visstnok vært vanskelig å vende seg til denne tanken. Loyalteten ligger den norske statstjener i blodet; og vel og bra er det. Men loyalitet idag er en svakhet, og ikke en styrke, hvis den gir seg utslag i en instinktiv lydighetsfølelse overfor de sittende makthavere. Ingen som idag har undlatt å gjøre sin plikt, kan undskylde seg med at han har handlet "etter ordre". Det lar seg ikke nekte at det i administrasjonen finnes nasister - riktignok ikke mange - som ved å innta en forsiktig holdning - og kanskje ved et vinnende vesen - har fått ord for å være "formuette" folk, og har klart å komme på talefot også med dem av sine underordnede som er gode nordmenn. Her er et faremoment tilstede, som alle plikter å være oppmerksom på. Hverken med det gode eller med det onde må norske tjenestemenn la seg forlede til å ta del i arbeidet mot sitt eget land. Det er neppe mulig å gi noen uttømmende retningslinjer for hvilke saker en tjenestemann må unnså seg for å behandle idag. I bunns og grunn er det et samvittighetsproblem, som enhver må avgjøre med seg selv - og på eget ansvar. Så meget er det uansett klart, at vi ikke i noen form kan yte vår medvirkning til tiltak som etter direkte sikte på å true vår nasjonale selvstendighet, hjelpe fienden

i landstrøngelser, noe vår motstandskraft i den pågående militære og politiske kamp eller angripe vår lovlige statsforfatning. Medvirkning til dette er straffbar som landsforræderi - uansett om den skjer etter ordre fra de sittende makthavere. Okkupasjonsmakten har etter folkeretten selv sagt ikke adgang til å forlange at tjenestemennene skal stille seg til disposisjon for tiltak som er rettet mot deres eget fedreland, og det er vår soleklare plikt å nekte enhver medvirkning til det. Trusler om avskjed utkalling til arbeidsinnsats - eller endog arrestasjon - må vi i denne forbindelse ikke la oss avskrekke av. De mest utpregede eksempler på tiltak av denne art er "den nasjonale arbeidsinnsats" og de forskjellige former for frivillig krigstjeneste. Ikke i noen form må norske tjenestemenn ta del i behandlingen av saker som direkte eller indirekte tar sikte på å fremme disse formål.

Tyskerne og nasistene er i høy grad oppmerksom på hvor viktig det er å få tjenestemennene i sin makt, og har gjort de forskjelligste forsøk på å oppnå dette. Den vanlige taktikk er overrumplingsforsøk - rettet mot tjenestemennene i enkelte etater eller kontorer - i hensikt å få dem til å kompromittere seg, f.eks. ved underskrift på lojalitetserklæringer (som nylig i Kirkedep.) eller fremtøse på propandamøter e.l. Har nasistene hell med seg i en enkelt slik aksjon, vil det bli benyttet til å spre forvirring og mistenksomhet innen hele administrasjonen. Disse aksjoner har hittil hatt fiasko over alt. Men nye anslag kan komme når som helst. Tjenestemennene må alltid være forberedt på å møte nye situasjoner, og ikke ved tvang eller overrumpling la seg forlede til skritt som de vil kunne komme til å angre hele livet.

Blokaden av offentlige stillinger er etterhvert blitt ganske effektiv. Den syndelig nok er det imidlertid tjenestemenn som står i den tro at de uansvarløst kan medvirke ved besettelse av stillinger i sin etat bare de ikke søker selv. Det har f.eks. hendt at tjenestemenn har gjort de mest energiske anstrengelser for å få besatt ledige stillinger ved sine kontorer og i den anledning gjort personlig henvendelse til utenforstående for å overtale dem til å påta seg hvervet. Ja dette har sogar forekommet i tilfelle hvor stillingen er blitt midlertidig ledig på grunn av at innehaveren er arrestert av politiske grunner. Disse tjenestemenn påtar seg et meget stort ansvar - både overfor hjemmefronten i sin alminnelighet og overfor dem som det måtte lykkes å få til å ta stillingen. De må nå omsider få zynene opp for at det idag er viktigere hensyn å ta enn det å holde arbeidet på kontoret ajour. Skjønt det burde være overflødig, finner vi derfor å burde innskjerpe følgende: Ingen tjenestemann må oppfordre noen til å ta ansettelse i offentlig tjeneste. Dette gjelder også vikariater og annet arbeidsavrent midlertidig art.

Det sier seg selv at blokaden ikke bare rammer stillinger som er kunngjort ledige. Der må heller ikke treffes underhåndsaftninger med sikte på å få en ledig stilling besatt eller midlertidig utfyllt, idet dette i tilfelle vil være en klar omgåelse av parolen.

Vi finner tilslutt å burde gjøre oppmerksom på at blokaden av offentlige stillinger også gjelder bistillinger.

Fylkesmennenes myndighet. I Nasjonal Samlings program pkt. 4 uttales bl.a. at "Fylkesmennenes stilling som organ for regjeringmakten skal styrkes". Dette kan i og for seg høres bra ut, men vi tror det skyter over målet når Innenriksdepartementet nå har utarbeidet et forslag, hvoretter så godt som alle offentlige etater er forutsatt å skulle underlegges fylkesmennene, som som også er ment å skulle treffe avgjørelser i en hel del saker som nå behandles under sentraladministrasjonen. Resultatet blir ganske sikkert at vi bare får et nytt - og unødvendig - mellomledd i en rekke saker, uten at noe er vunnet derved. Det er heppe denne form for forstyrre vårt land er tjent med og det er sikkert alt annet enn saklige motiver som ligger bak Innenriksdepartementets forslag. Hensikten er selvfølgelig at det skal bli vanskeligere i enda større grad enn hittil skal tas politiske hensyn og at de kan nok fylkesmennene gjøre sin nytte. Vi kjenner til at forvaltningsmyndighet motstand blant fagsjefene innen forskjellige etater

Generalkonsul Dietrich Hildisch er av Reichskommissar oppnevnt som kommisarisk leder av De No Fa og Lilleborg Fabrikker A/S og oppbeholder i denne egenskap en gottgjørelse av kr. 100.000 pr. år. På en eller annen måte har han "glemt" å ta dette beløp med i sin selvangivelse. Selv lignings-sjefen i Oslo og ordfører Jensen syntes denne glemsomhet gikk for vitt, hvorfor Hildisch ble dobbeltlignet for å gå og vel to år han hittil har oppbåret denne gottgjørelse (eller nærmere bestemt for en inntekt av kr. 236.000). Ved personlig innripen fra Ministerpresidenten frafalt han imidlertid dobbeltbeskatning. Det ble samtidig opplyst at H. har lovet å stille til disposisjon et beløp til et eller annet NS-formål, frontkjemperne e.l.

Rikstrykkløstilsynkontoret i Bergen var etter eksplosjonsulykken berørt noe sterkt belastet med arbeid og det var ytterst vanskelig å skaffe den nødvendige kontorhjelpe. Som et bidrag til den "nasjonale arbeidsinnsats" påla minister Lippestads arbeidskontor i Bergen en av Tilsynskontorets folk å ta arbeid som potetsorterer for Wehrmacht. På inntrængning henstilling om at vedkommende kontormann måtte få fortsette det absolutt livsviktige arbeid ved tilsynskontoret, svarte arbeidskontoret ganske kynisk at vedkommende "må oppta det han pålagte arbeid for Wehrmacht Uten å kumt. Når nærverende kontor har fått meddelelse om at arbeidet er opptatt vil anken bli behandlet".

Våre skoger. Den skrikente mangel på trematerialer er alminnelig kjent, skyldes at tyskerne forlanger 85 % av produksjonen, mens bare 15 % går til vårt eget bruk. Til gjengjeld burde en ha lov til å vente at det fra tysk side ble tatt visse forstmassige hensyn ved utnyttelsen av våre skoger. At så ikke er tilfelle viser nedenstående brev fra Reichskommissar, Abt lung Forst und Holzwirtschaft und Jagdwesen, til Forstmeister Prückner, datert 29. mars 1944, som vi har fått tilstillet fra en utenbys forbindelse. "Wie ich bereits wiederholt und eindeutig festgestellt habe, ist für das Mass der Abnutzung der norwegischen Wälder allein die Höhe des kriegswichtigen Bedarfs massgebend. Die Aufbringung des für die Kriegführung notwendigen Holzes darf durch forstwirtschaftliche Gesichtspunkte keinesfalls beeinschränkt werden. Fragen der Nachhaltigkeit, der Waldpflege, ja der Erhaltung des Waldes überhaupt, spielen in der heutigen Zeit keine Rolle mehr. Selbst wenn Eingriffe zu einem dauernden Verlust an Waldboden mit allen Nachteilen für die Landeskultur und norwegische Wirtschaft führen, sind sie trotzdem vorzunehmen, wenn ohne dies der Bedarf nicht gedeckt werden kann. Ich bitte Sie diesen Standpunkt vollinhaltlich zuzugeben und nicht nur gegenüber der norwegischen Seite zu vertreten und durchzusetzen, sondern ihn gegenüber Bedarfsträgern - insbesondere der Wehrmacht und der OT. - deutlich zum Ausdruck zu bringen.

Ich bitte Sie daher, jede passende Gelegenheit zu benutzen, um hierüber völlige Klarheit zu schaffen. Die Bedarfsdeckung ist in Norwegen kein forstliches Problem, ihr Ausmass ist lediglich von den vorhandenen Arbeitskräften und Transportmitteln abhängig. Ich mache Sie ausdrücklich dafür verantwortlich, dass jeder irgendwie verfügbare Stamm in den norwegischen Wäldern der Deckung des deutschen Kriegsbedarfes zugeführt wird. gez. Stalman.

Prisdirektor Bjørheim ble for kort tid siden arrestert i beruset tilstand og innbragt på Rådhusgaten politistasjon hvor han sov natten over i fyllecarsten. Det forlyder at han etter dette har søkt seg ledig fra embetet med øyeblikkelig virkning. Han sitter imidlertid fremdeles i embetet, og det blir spennende å se om NS kan skaffe ny prisdirektor for sammenslutningen.

Handelsskolene. Næringsdepartementet har 30. mai 1944 kunngjort følgende om gjennomføring av den nasjonale arbeidsinnsats: "Etter anmodning av Sosialdepartementet med ønske at handelsskolene i Stor-Oslo fra høsten av ikke vil kunne regne med å få opptatt mannlige elever på over 17 år eller som fyller 17 år i løpet av 1944".

Norges Pelsdyrslags holdt nylig årsmøte hvor det innløp telegram fra Næringsdepartementet om oppnevelsen av nytt styre og om at valg ikke måtte holdes. Årsmøtet besluttet å gå over til farsorsaken og holdt valg på vanlig måte (stort sett gjenvalg), hvorefter Næringsdepartementet ble oversendt utskrift av møteprotokollen. Dessverre er det ikke alle innen denne næringsgren som viser den samme gode holdning som Pelsdyrslags folk. Vi nevner f.eks. en viss herr v. Tscharnier i pelsfirmaet Nopels A/S, som av Næringsdepartementet er oppnevnt som "leder" av Norske Pelsdyrslags Landsforening. Han har bl.a. benyttet sin stilling til å skaffe seg uforholdsmessig store kvoter på auksjonene. Hvordan en sakene går, v. Tscharnier klarer seg nok, han er nemlig fremdeles sveitsisk statsborger. Vi må uvilkaarlig tenke på reven, som alltid sørger for å ha to utganger fra sin hule.

Den nasjonale arbeidsinnsats. Sjefen for en arbeidsleir i Nord-Norge, en hirdmann, er under strafforfølgning for i beruset tilstand å ha mishandlet en av de tvangsutskrevne. Den mishandlede er epileptiker og hadde av den grunn måttet forsinne sitt arbeid. Til straff ble han først slått i ansiktet og truet på livet med kniv av leirsjefen, som derpå banet ham til en benk, årog klærne av ham og pisket ham med en lærrem over rygg og lår. Offeret ble i sin til uten vilere tatt av politiet på en restaurant i Oslo sammen med andre mannlige sjester, og deretter uten vilere sendt nordover på "nasjonal arbeidsinnsats". Tross at det var vitterlig for alle at han hadde epileptiske anfell, slapp han ikke fri før etter nevnte episode.

Fylkesfører Axel Aass er innblandet i en større svartebørsaffære, bl.a. i forbindelse med kjøp av smør og par aris utenom rasjoneringen. Fylkesføreren er blant dem som har torånet verst mot svarthandelen. Den samme Aass var for øvrig sterkt på tale som sjef for Næringsdepartementet ved siste ministerskifte, men hans kandidatur møtte av en eller annen grunn bestemt motstand hos tyskerne.

På grunn av ferietiden vil neste nr. av "Statstjenestemannen" først foreligge omkring midten av august - med mindre der skulle inntraffe ting som gjør det nødvendig å la høre fra oss før den tid. Vi ønsker våre lesere en god ferie.

-----oOo-----

blsp. 3

Det har vært en begivenhetsrik tid siden vi utkom med vårt forrige nummer den 3. juli. På alle fronter er tyskerne kastet tilbake med store tap og det indre oppgjør i Tyskland i dagene omkring 20. juli har også sin store betydning - ikke minst som symptom på den nederlagsstemning som etterhvert brer seg også innenfor ansvarlige tyske kretser. Det er forståelig at interessen her hjemme under disse forhold mer og mer konsentrerer seg om begivenhetene på den ytre front.

Vi må imidlertid ikke av den grunn slappe av i vår egen, hjemlige kamp og enn mindre innrette oss som om seieren allerede var vunnet. Selv om utfallet av krigen synes oss aldri så viss, må vi ikke legge våpnene ned før det siste og avgjørende slag mot fienden er falt. Vi må fortsatt opptre samlet og disiplinert, slik at den kamp for frihet og selvstendighet som vi nå har ført i snart fire og et halvt år, kan finne en verdig avslutning. Som vårt første bud gjelder det idag som før, at vi loyalt følger de paroler som blir gitt oss av Hjemmefrontens ledelse, som igjen handler i forståelse med vår lovlige regjering i London.

Blokaden av offentlige stillinger. Det har i den senere tid forekommet at embets- og tjenestemenn har søkt å få anbrakt ved sine kontorer unge menn som står i fare for å bli utskrevet til den nasjonale arbeidsinnsats, idet de mener på denne måte å bringe dem utenfor farsonen. Selv om det tilsynelatende skjer i den beste hensikt, finner vi dog å burde advare mot disse brudd på parolen om blokade av offentlige stillinger. Det bidrar bare til å skape uklarhet, samtidig som det er høyst tvilsomt om de som ansettes derved unngår å bli utskrevet. Vi behøver bare å minne om at det bl.a. ved Oslo kommunes kontorer har vært innhentet oppgaver over funksjonærer innen de årsklasser som omfattes av arbeidsmobiliseringen.

Den fullstendige blokade av alle stillinger ved statsbanene ble strømløp prosent effektiv og har skaffet den nye, nasistiske ledelse store vanskeligheter. Det melder seg ikke habile søkere til ledige stillinger. For å villede og prøve å skape forvirring blandt tjenestemennene har generaldirektør Vik og personalsjefen Nazi-Jahr gått til det skritt uten varsel å ansette folk som ikke har søkt, idet de samtidig sørger for å få ansettelsespublisert på fremtredende plass i dagspressen. Ingen må la seg villede av de således offentliggjorte ansettelser, hvor man kan finne mange utmerkete folk. Disse er nemlig ansatt uten søknad og uten å være spurt.

Til Trøndelag skal det endog være kommet falske paroler om at blokaden av stillinger ved statsbanene er opphevet. Vi går ut fra at ingen lar seg narre av slike og lignende tricks.

Det har ved statsbanene forekommet en og annen søker - folk hvis kvalifikasjoner og forstand ikke nettopp er førsteklasse - som mener at de nå har sin store sjangse, da de er uten konkurranse. Ingen må la seg forvirre om slike blir ansatt. De vil ikke bli sittende lenge. De som idag søker stillinger i det offentlige i strid med den gjeldende parole vil ikke bli glemt.

Tjenestemannsloven. Som tidligere meddelt utferdiget ministerpresidenten den 25. mai i år en lov, hvorefter offentlige tjenestemenn kan avskjediges uten å være gitt anledning til å forklare seg, slik som foreskrevet i tjenestemannslovens § 23. Det er tjenestemenn som av en eller annen grunn - eller oftest uten grunn - faller i Gestapos klær, som loven først og fremst tar sikte på. Vi nevnte den gang at loven ble vedtatt etter forslag av minister Skarphagen i Trafikkdepartementet. Dette er for så vidt riktig, men en kan som kjent også gjøre en skjeln urett. Den egentlige opphavsmann til loven er NS' sambandsmann i Trafikkdepartementet, byråsjef Arne Drøvdal i Jernbanekontoret. Denne herre har som sin spesialitet valgt forfølgelsen av offentlige tjenestemenn som ikke har det rette sinnelag overfor "nyordningen". Loven er resultatet av bortimot ett års iherdig strev fra hans side. Lovmaterien hører under Innenriksdepartementet